Spievajte Hospodinovi žalmy, lebo učinil preslávne veci; nech je to známe po celej zemi!

Izaiáš 12:5

Kniha Žalmov pozostáva zo stopäťdesiatich kapitol. Je to spevník, ktorý obsahuje chválospevy, žalospevy, trúchlospevy, vďakyvzdania a ďalšie iné druhy piesní. Je to vynikajúci, vyvážený, inšpirovaný spevník. Je to spevník, z ktorého Boží ľud čerpal stáročiami ako pred príchodom Krista, tak aj potom a ktorý je nádherne kristocentrický - plne zamierený na Pána Ježiša Krista. Bol to spevník, ktorý Božiemu ľudu prakticky každodenne pomáhal. V tomto článku sa budeme venovať Prvej knihe Knihy Žalmov, ktorá má štyridsať- jeden kapitol (žalmov).

Teraz žijeme v čase po Letniciach. Niektorí kresťania hovoria, že to je Stará zmluva a pre nás v nej už veľa nie je. Ale Pavol hovorí, že každé písmo vydýchnuté Bohom je užitočné (2. Tim

3:16) a má na mysli Starozmluvné zväzky, keďže hovorí Timoteovi: *od detstva znáš Sväté písma* (výpoveď sa aplikuje aj na celú Novú Zmluvu, ktorú Boh tiež nazýva Písmo). Takže Kniha Žalmov je plne určená Bohom i pre nás, má zámer i pre dnešnú dobu.

Pýtame sa však, ako z nej brať úžitok?

Jedna z odpovedí je, že keď čítame Knihu Žalmov, potrebujeme pochopiť, aký význam jednotlivé žalmy mali vtedy, čo vtedy ľuďom hovorili, pri akých príležitostiach boli napísané/zostavené, v akých situáciách sa pisatelia nachádzali. Položme si otázku: Sú dnes takéto situácie v našich životoch? Niekedy povieme: očividne nie sú. Nechodíme napríklad do Jeruzalemského chrámu tri krát do roka, ako chodili praví Židia. Ale vždy nájdeme analógiu a určite sú situácie, v ktorých ich môžeme s úžitkom aplikovať. Napríklad postoj, s akým chodili pútnici do Jeruzalema, by zaiste mal rezonovať v našich srdciach, keď v deň Pánov prichádzame uctievať Ho. Iné situácie sú však úplne identické. Aj nám je ťažko, keď nás naši nepriatelia duchovne, či fyzicky alebo psychicky sužujú. Sú chvíle, keď sme padli do hriechu ako Dávid a potrebujeme sa z neho vyznať. Sú chvíle, keď túžime Bohu vyjadriť chválu, chválospev - a žalmy nám v tom pomôžu. Sú chvíle, keď nám chýba zhromaždenie Božieho ľudu a túžime tam ísť - a aj vtedy otvoríme niektoré žalmy. Inými slovami: je tu stále množstvo žalmov, ktoré môžeme priamo (dokonca bez potreby hľadania analógie) dnes aplikovať do svojich životných situácií. Pri čítaní však vždy potrebujeme čítať žalmy z perspektívy naplnenia Kristovej obeti, nie jej očakávania. Musíme mať na mysli s tým súvisiace zmeny: chrám bol zničený, Boha už máme uctievať na ktoromkoľvek mieste, uctievanie už nie je centralizované do jedného chrámu, atď. Keď toto všetko zoberieme do úvahy, zistíme, že máme pred sebou úžasnú praktickú knihu pre dnešok, ktorá je schopná celý náš život naplniť a pomôcť nám. Zistíme, že situácie, ktoré prežívali skutočne obrátení Izraelci, budú v mnohom zodpovedať našim situáciám a rovnako ako im bude Kniha Žalmov pomáhať aj nám.

Kniha Žalmov, týchto stopäťdesiat kapitol, je formálne rozdelená do piatich častí (do piatich kníh). Nevieme zodpovedať s istotou otázku, na základe čoho bolo toto rozdelenie v zmysle:

aká je nosná téma každej knihy, ale vieme povedať, že v každej z nich nachádzame istý tok, isté skupiny žalmov a na to sa v ďalšom chceme pozrieť. Prečo? Pretože je dôležité vnímať, že čo približne nájdem v Prvej knihe Knihy Žalmov, čo v Druhej, čo v Tretej, a tak ďalej. Lebo to mi pomôže orientovať sa v celej Knihe Žalmov a keď mám v živote problém, tak už viem, ktorú knihu si mám otvoriť, kam mám ísť. Neotvorím Knihu Žalmov len tak náhodne, ale budem vedieť, že keď zápasím s konkrétnym problémom, pôjdem do príslušných kapitol, pretože práve tie boli napísané práve preto, aby Božiemu ľudu pomohli v príslušnom zápase. Takže máme ďalší dôvod, prečo sa s Knihou Žalmov oboznámiť- aby sme boli ako dobrí lekári duše nás i iných. Verím, že každý kresťan sa potrebuje oboznámiť s Bibliou tak, aby sa na ňu vedel dívať ako na knihu, ktorá mu má pomôcť v jeho situácii a vie, kde nájde to, čo práve potrebuje.

Čím začína Kniha Žalmov?

Kniha Žalmov ako celok začína zvláštnym žalmom. Je iný ako všetky ostatné. Môžeme povedať, že Kniha Žalmov začína opisom dvoch ciest, pretože prvý žalm je o dvoch cestách. Pán Ježiš Kristus v Evanjeliu podľa Matúša 7:13-14 hovorí podobenstvo o širokej a úzkej ceste, o úzkej a priestrannej bráne a Kniha Žalmov začína práve tým, že rozdeľuje ľudí na dve kategórie. V prvej kategórii sú ľudia, ktorí majú záľubu v zákone Hospodinovom. Nosia ho v mysli, rozjímajú nad ním dňom i nocou. Inými slovami, celí sa mu oddávajú a majú radi to, čo hovorí Božie Slovo. Títo ľudia sa vyhýbajú bezbožnému vplyvu, aby nechodili podľa rád bezbožných, aby nechodili po ich cestách, aby medzi nimi nesedávali. Pozitívne sa však upriamia na Pána a na jeho Slovo a prvý žalm hovorí, že výsledok je prinesenie Bohu milého ovocia a čokoľvek takýto človek bude robiť, podarí sa mu. „*A bude ako strom, zasadený nad potokmi vody, ktorý dáva svoje ovocie svojím časom, ktorého list nevädne, a všetko, čokoľvek bude robiť, podarí sa mu* “ (verš 3).
Títo ľudia svojím časom donesú ovocie a budú požehnaní.

V druhej kategórii sú ľudia, o ktorých sa hovorí ako o bezbožníkoch. Žalm hovorí o súde a o ich strašnom konci, lebo hovorí, že neobstoja bezbožní na súde ani hriešnici v zhromaždení spravodlivých. Občas vidíme, že ľudia, ktorí skutočne nemajú záujem o Božie slovo, dlho na

zhromaždeniach neobsedia. Chceli by niečo „atraktívnejšie“. Tento žalm dáva tón pre všetky žalmy. Ak naozaj milujeme Božie slovo a milujeme počúvať to, čo si Boh myslí a ideme po tejto ceste, potom kniha žalmov bude mať pre nás obrovský úžitok.

Máme dve cesty a dve skupiny ľudí. Je to veľmi dôležitý vstup do knihy Žalmov, lebo sami pre seba si musíme zodpovedať otázku: Po ktorej ceste kráčam?

Nasleduje druhý žalm, ktorý je očividne mesiánsky. Je to žalm o Pánovi Ježišovi Kristovi: *„Prečo sa búria národy, a ľudia myslia márne veci? Králi zeme sa postavujú, a kniežatá sa spolu radia proti Hospodinovi a proti jeho pomazanému*
“ (verše 1 a 2). Druhý žalm očividne vedie k tomu, aby sme poslúchali Syna, usmerňuje nás na Božieho Syna, na jeho Božstvo, na jeho moc a suverénne kraľovanie, na jeho súd (roztlčie národy). Vedie nás k tomu, aby sme boli rozumní rovnako my ako aj králi a sudcovia zeme. „
Slúžte Hospodinovi v bázni a veseľte sa s trasením
“ (verš 11). Slúžte Hospodinovi, neslúžte modlám a sebe. Slúžte Hospodinovi v bázni, s vedomím, kto je ten, komu slúžite. To
veseľte sa
samozrejme nehovorí o vynútenej radosti, ale o radosti, keď si uvedomujeme, že tento, tak veľký Boh, ktorému slúžime, je s nami, je pri nás. „
Blahoslavení sú všetci, ktorí sa k nemu utiekajú“
(verš 12). V tomto žalme je plné evanjelium. Inými slovami, hneď Žalm dva upriamuje na Krista a volá k poslušnosti jemu a evanjeliu a sľubuje požehnanie evanjelia.

Potom začína skupina žalmov, ktoré môžeme nazvať *Dávidove žalmy*. Dávid v nich opisuje situácie, ktoré prežíva. Opisuje ťažkosti a prenasledovania vo svojom živote. Od Žalmu tri toto

je prakticky hlavný tón Prvej knihy, pretože Dávid ťažkosti svojho života preniesol do textov. Keď ti bude v živote ťažko a budeš prenasledovaný duchovnými nepriateľmi, budeš prenasledovaný problémami v živote, budeš skľúčený, bude sa ti zdať, že si odvrhnutý, opustený, tak otvor Prvú knihu Knihy Žalmov od žalmu tri ďalej. Sú to modlitby, ktoré sa vtedy môžeš modliť v duchu žalmov. Niekedy, keď sa človek cíti ako ochromený, je ťažko prísť pred Pána a modliť sa. V textoch od žalmu tri čítame, ako sa Dávid sťažuje: Ako mnoho je mojich protivníkov a mnoho tých, ktorí povstávajú proti mne; ako hovoria o jeho duši, že nemá záchranu v Hospodinovi, ale potom sa posilňuje v Hospodinovi, lebo On je štítom vôkol neho. Dávid je posilnený v Hospodinovi, a preto si môže spokojne ľahnúť aj napriek tomu, že má mnoho nepriateľov.

Štrukturálna náplň *Dávidových žalmov* je v podstate podobná. Dávid opíše, čím prechádza. Opíše ťažkosť, v ktorej sa nachádza. Vylieva Bohu svoje srdce, vydáva sa mu bez pokrytectva, ale hneď nato sa utvrdzuje, že má Hospodina a že je hodné sa na neho obrátiť. A keď sa na neho obráti, prichádza do jeho duše pokoj a úľava.

Pamätajme si, že Prvá kniha žalmov je viacej zameraná na žalmy v ťažkostiach, v ktorých sa nachádzame, keď nás iní prenasledujú, i keď niekedy ani nevieme prečo. Ako Jób, nie sme si ničoho vedomí. Toto sú žalmy, ktoré si práve vtedy potrebujeme čítať.

V Prvej knihe sa nachádzajú aj jasné mesiánske žalmy. Mesiánsky žalm je ten, ktorého témou je Pán Ježiš. Je to žalm dva, ďalej žalm osem, v ktorom je Pán Ježiš vyvýšený ako ten, ktorý naozaj získava vládu, ktorú stratil Adam nad stvorenstvom.

Ďalší mesiánsky žalm je známy žalm šestnásť. „*Lebo nezanecháš mojej duše v ríši smrti; nedáš svojmu svätému, aby videl porušenie* “ (verš 10). Cituje ho apoštol Peter v kázni v knihe Skutkov.

Ďalším z tejto skupiny žalmov je žalm dvadsiaty druhý: „*Môj Bože, môj Bože, prečo si ma opustil?!* “ (verš 2). Opisuje to, čo sa deje na kríži pri ukrižovaní a žasneme, aký je presný a je citovaný v evanjeliách v záznamoch o ukrižovaní. Žalm dvadsaťtri je žalm, ktorý hovorí o Pánovi Ježišovi úplne ako o dobrom pastierovi.

Niektoré žalmy hovoria na zvláštne témy, napríklad žalm štrnásť: „*Blázon hovorí vo svojom srdci: Niet Boha. - Porušení sú a páchajú ohavný skutok. Niet toho, kto by činil dobré* “ (verš 1).Tento žalm hovorí o doktríne úplnej skazenosti, neskôr teologicky rozpísanej v prvých troch kapitolách listu Rímskym. Žalm štrnásť a päťdesiattri sú veľmi podobné žalmy, učia o úplnej skazenosti človeka a my vidíme, že úplná skazenosť nie je téma iba apoštola Pavla, ale je to realita, ktorá sa s nami tiahne od pádu.

Žalm pätnásť je zvláštny tým, že hovorí o Božích nepriateľoch, ako o takých, ktorí nemôžu byť v spoločenstve s Pánom. „*Hospodine, kto bude pohostíniť v tvojom stáne? Kto bude bývať na vrchu tvojej svätosti? Ten, kto chodí bezúhonne, činí spravodlivosť a hovorí pravdu svojím srdcom* “ (verše 1 a 2). Inými slovami, tento žalm hovorí o bezbožníkoch, hriešnikoch, ktorí nebudú poznať spoločenstvo s Pánom. Na druhej strane budú toto spoločenstvo poznať tí, ktorých život ukazuje, že boli ospravedlnení, že majú nový

život, novú prirodzenosť od Pána, ktorú im Pán Ježiš dal pri znovuzrodení.

Keď sa niekto opýta, ako k nám Boh hovorí, tak mu otvoríš devätnásty žalm. Prvá časť tohto žalmu vykresľuje, ako Boh hovorí cez všeobecné zjavenie – cez Jeho stvorenstvo, cez prírodu. Druhá časť je o privilégiu zvláštneho Božieho zjavenia – Biblie a tretia časť je odpoveďou služobníka na toto zjavenie, ktoré dal Boh.

Žalm dvadsaťpäť je žalm pre tých, čo hľadajú Božie vedenie vo svojich životných situáciách, prosiac Boha o ochranu v ťažkostiach a o odpustenie hriechov „*K tebe, ó, Hospodine, pozdvihujem svoju dušu. Daj mi znať, ó, Hospodine, svoje cesty; vyuč ma svojim stezkám* !“ (verše 1 a 4). Dobrý a priamy je Hospodin, preto vyučuje pravej ceste. V žalme je obrovské povzbudenie očakávať na Hospodina, pretože on vyučuje a vedie.

Takto by sme mohli postupovať ďalej, až prídeme napríklad k žalmu tridsať. Tento žalm opisuje vďakyvzdanie za to, že Boh ho vyslobodil z ťažkostí. Asi najviac sa modlíme vtedy, keď nám je ťažko. Kniha Žalmov nás vedie aj k tomu, aby sme sa modlili aj potom, ako nám Pán pomohol. „*Vyvyšovať ťa budem, Hospodine, že si ma vytiahol z hlbín a nedal si mojim nepriateľom, aby sa radovali nado mnou. Hospodine, môj Bože, pokorne som volal na teba, a uzdravil si ma. Hospodine, vyviedol si moju dušu z ríše smrti, oživil si ma a vychvátil spomedzi tých, ktorí zostupujú do jamy* “ (verše 2-4). Žalm nás očividne vedie k tomu, aby sme, keď sme už boli vyslobodení z ťažkostí, vyvyšovali Jeho meno a vzdávali mu vďaku a chválu.

Žalm 30 a ďalšie ukazujú viac špecificky na osobný hriech Dávida a na to, aké dôležité je hriech vyznať. Napríklad žalm tridsaťjeden, verš jedenásť: „*Lebo môj život hynie v žalosti, a moje roky unikajú vo vzdychaní; moja sila klesá pre moju neprávosť, a moje kosti práhnu.“* Dávid si uvedomuje hriech, ktorý spáchal, potrebuje ho pred Bohom vysporiadať a potrebuje byť obnovený.

Žalm tridsaťdva: „*Blahoslavený je ten, komu je odpustené prestúpenie, ktorého hriech je prikrytý! Blahoslavený človek, ktorému Hospodin nepočíta neprávosti, a v ktorého duchu nie je ľsti. Keď som mlčal, práhly moje kosti v mojom žalostnom kriku deň čo deň* “ (verše 1-3). Dávid mlčal, nevyznával svoj hriech a bolo mu to ako letné sucho - prahli jeho kosti, až kým nevyznal svoj hriech a svoje neprávosti.

Ako postupujeme od kapitoly tridsať ďalej, tak nachádzame žalmy, v ktorých Dávid vidí a vyznáva svoju vinu. Kde pôjdem, keď som zhrešil, keď som v ťažkej situácii kvôli hriechu, keď som ešte nevyznal svoj hriech? Pôjdem do žalmov tridsať a ďalej a budem ich čítať rad za radom. To mi pomôže a upriami a nasmeruje ma priznať svoj hriech, prestať s ním a ísť pred Hospodina skrze Ježiša Krista. A zažiť radosť z odpustenia. To isté v žalmoch tridsaťštyri až tridsaťšesť.

Žalm tridsaťsedem je trocha iný. Hovorí sa v ňom: nehnevaj sa na zlostníkov, nezáviď tým, ktorí páchajú neprávosť. Máme najmä dva žalmy, ktoré sa týkajú tejto témy a to je žalm 37 a žalm 73. Jeden je Dávidov a druhý je Azafov, a sú si veľmi podobné. Ľahko si ich zapamätáme, lebo len vymeníme poradie číslic. „*Áno, dobrý je Boh Izraelovi, tým, ktorí sú čistého srdca. Ale mne*

by sa bez mála boli pošinuli nohy, a už len málo chýbalo, a boli by sa kĺzli moje kroky. Lebo som závidel bláznom vidiac pokoj a blaho bezbožných. Lebo nemajú trápenia do svojej smrti, a ich brucho je vytučené. " (Žalmy 73:1-4...atď.). Máme tendenciu žiarliť na tých, ktorí robia zle, ale napriek tomu sa im darí a nám, ktorí robíme dobre, je ťažko a nedarí sa nám. Príde pokušenie, príde otázka: Prečo by som aj ja nerobil tak, ako oni a mal ľahší a jednoduchší život? Odpoveď je: pretože pokorní zdedia zem, ich dedičstvo bude naveky a títo bezbožníci budú vyťatí zo zeme. Takže v žalmoch máme veľmi praktické rady do našich životov.

Žalm tridsaťosem je o skúsenosti pádu a hriechu. Opisuje, ako sa cítime, keď sme padli do hriechu - celý žalm je o tom.

Prvá kniha Knihy Žalmov končí žalmom štyridsaťjeden. Aj v ňom je opísaná téma ako v predchádzajúcich: uzdrav moju dušu, lebo som zhrešil proti tebe (verš päť).

Čo si povieme záverom?

Prvá kniha žalmov začína žalmom o dvoch cestách a končí štyridsiatym prvým žalmom veršom štrnásť: „*Nech je požehnaný Hospodin, Boh Izraelov, od veku až na veky. Amen a amen*“. Keď sa pozrieme na zakončenie Druhej knihy Knihy žalmov, na verše osemnásť, deväťnásť a dvadsať žalmu sedemdesiatdva, čo tam nachádzame? „
Nech je požehnaný Hospodin Boh, Boh Izraelov, ktorý sám jediný činí divy. A nech je požehnané meno jeho slávy až na veky! A nech je celá zem naplnená jeho slávou! Amen, amen

“ (verše 18 a 19) a „
Tým sa končia modlitby Dávida, syna Izaiho
“ (verš 20). Vidíme podobnosť medzi štyridsiatym prvým žalmom veršom štrnásť a medzi osemnástym, devätnástym a dvadsiatym veršom žalmu sedemdesiatdva? V čom je podobnosť? Je tam blahoslavenie Boha, žehnanie Bohu:
Nech je požehnaný
! Adorácia - to je to správne slovo. Väčší žehná menšiemu, ale tu ide skôr o vyvýšenie Božieho mena v živote veriaceho.

Každá kniha žalmov končí podobne takýmto veršom. Podľa toho rozpoznávame rozdelenie Knihy Žalmov na jednotlivé knihy. Je to tak aj v Tretej knihe Knihy Žalmov: „*Hospodin požehnaný na veky! Amen. Amen.*
“ (Žalm 89:53).

Podobne to isté v Štvrtej knihe Knihy Žalmov: „*Požehnaný Hospodin, Boh Izraelov, od vekov až na veky. A všetok ľud povie na to: Amen. Hallelujah!*
“ (Žalm 106:48).

Vidíme, že tieto knihy sú delené tak, že záverečné verše knihy hovoria o požehnaní.

Nech je požehnaný Hospodin, Boh Izraelov, od veku až na veky. Amen a amen.